

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«لایحه عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در

اتحادیه بین‌المللی تأیید صلاحیت آزمایشگاهی»

تبیین موضوع

اتحادیه بین‌المللی تأیید صلاحیت آزمایشگاهی یا ILAC^(۱) متشکل از سازمان‌های تأیید صلاحیت و ارزیابی انطباق در زمینه سیستم‌های مدیریت، محصولات، خدمات و پرسنل و سایر سازمان‌های علاقه‌مند به ارزیابی انطباق است. ILAC در سال ۱۹۹۶ رسماً به‌عنوان سازمان همکاری و توسعه بین‌المللی تأسیس گردید و تسهیلات لازم برای شناسایی متقابل داده‌های آزمون در بین کشورهای عضو این اتحادیه را فراهم می‌سازد. عضویت در ILAC به مشتریان و متقاضیان سازمان‌های تأیید صلاحیت و سازمان‌های برتر اطمینان می‌دهد که سازمان تأیید صلاحیت و ارزیابی‌کننده شایستگی انجام فعالیت‌ها مربوطه را داراست و گواهی‌نامه‌های صادر شده توسط آن در سرتاسر دنیا معتبر و مورد اطمینان است.

منشور اولیه و اساسی این سازمان‌ها، تسهیل امر تجارت و بازرگانی در چارچوب خط‌مشی‌های سازمان تجارت جهانی (WTO) می‌باشد. اصولاً پیش‌نیاز تجارت یکسان این است که محصولی که در اقتصاد یک کشور به‌طور رسمی پذیرفته شده، باید بتواند به آسانی و بدون نیاز به آزمون، بازرسی و تأیید صلاحیت دوباره، در سایر کشورها پذیرفته و عرضه گردد. این امر از طریق عضویت در سازمان‌ها و مجامع بین‌المللی تأیید صلاحیت و کیفیت حاصل می‌گردد.

اعضای اتحادیه ILAC از سراسر دنیا می‌باشند و علاوه بر کشورهای پیشرفته و صنعتی از کشورهای در حال توسعه از جمله منطقه آسیا و خاورمیانه مانند هند، اردن، ترکیه، مصر، پاکستان، امارات متحده عربی، چین، ژاپن، مالزی، کره جنوبی و اکثر کشورهای آسیای شرقی نیز عضو این اتحادیه هستند. براساس اطلاعات به‌دست آمده از مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران میزان حق عضویت سالانه در ILAC معادل ۲۷۰۳ دلار آمریکا می‌باشد.

ارزیابی و تحلیل لایحه

لایحه مذکور در قالب یک ماده واحده مقرر می‌دارد که به دولت اجازه داده شود در «اتحادیه بین‌المللی تأیید صلاحیت آزمایشگاهی» عضویت یابد و نسبت به پرداخت حق عضویت مربوط و یا کمک اقدام نماید. ضمناً تعیین و تغییر دستگاه اجرائی طرف عضویت نیز به دولت واگذار شده است. محتوای لایحه مذکور را می‌توان به سه بخش عضویت در اتحادیه ILAC و پرداخت حق عضویت، کمک و تعیین و تغییر دستگاه اجرائی طرف عضویت توسط دولت تفکیک نمود.

با عنایت به مزایای متعدد عضویت در اتحادیه ILAC از جمله کسب اعتبار بین‌المللی در جهت تسهیل صادرات و کمک به حذف موانع تجاری در راستای الزامات سازمان تجارت جهانی، پذیرش بین‌المللی گواهی‌نامه‌های صادره در کشور در زمینه مؤسسات صدور گواهی سیستم و اشخاص، آزمایشگاه‌ها و مؤسسات بازرسی، برخورداری از امکانات آموزشی و ارزیابان ارشد تأیید صلاحیت مورد تأیید ILAC، دریافت سهم بیشتری از معاملات در بازارهای بین‌المللی و تقویت معیارها و الگوهای تأیید صلاحیت به نظر می‌رسد موضوع عضویت ایران در ILAC و پرداخت حق عضویت مربوط ضروری و می‌تواند به‌عنوان یک گام مثبت در جهت تأمین منافع ملی و تحقق هرچه بیشتر همگرایی منطقه‌ای و بین‌المللی و بخصوص ارتقای نظام استاندارد و تحقیقات صنعتی کشور تلقی شود. تعیین و تغییر دستگاه اجرائی طرف عضویت از اختیارات دولت است اما در مورد موضوع کمک دولت به اتحادیه ILAC، ابهام وجود دارد و باید نوع کمک و در صورت مالی بودن آن، محدوده مالی کمک مشخص باشد.

نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادها

با توجه به مباحث ارائه شده، کلیات لایحه مذکور مبنی بر عضویت ایران در «اتحادیه بین‌المللی تأیید صلاحیت آزمایشگاهی» مورد قبول است. اما به‌منظور رفع ابهام در موضوع کمک دولت به ILAC پیشنهاد می‌شود عبارت «و یا کمک» از ماده واحده حذف شود و در غیر اینصورت دولت باید نوع کمک و در صورت مالی بودن، محدوده آن را مشخص و میزان آن را به تصویب مجلس شورای اسلامی برساند که این موضوع را می‌توان در قالب یک تبصره به ماده واحده افزود.

پی‌نوشت‌ها

1. International Laboratory Accreditation Cooperation (ILAC).